

1860. április 26-án, csütörtök
Budapest, 11-dik évi folyam. 50.
397. oldal

Budapesti hirharang.

Az akadémiai Széchenyi-ünnepre tervezett emlékköltemény megírására Arany János fog fölkéretni. Remeket a remeknek!

A pesti községtanács elhatározá, hogy tanácsstermét Széchenyi mellszobrával (mely Halbig müncheni szobrász műve leend,) fogja ékesíteni. A községtanács az országos emlékhez is jelentékeny összeggel fog járulni.

Beszélik, hogy a fővárosban máj. 20-kán fog megtartatni az egész város által óhajtott Széchenyi-gyászünnep. Tegnap és tegnapelőtt fővárosunkból sokan utaztak el a vaspályán, - mivel a külön gőzös nem mehetett, - a bécsi gyászünnepre, hol minden pesti intézet és minden kör küldöttség által lesz képviselve.

A gazdasági intézet „köztelkén” gyászlobogó leng. Az intézet nagy termében szintén fog egy Széchenyi-mellszobor fölállittatni.

Az országos Széchenyi-szoborra Tassner Antal, ki a legnagyobb magyar egykori meghitt titkára és segédkeze volt, 100 fíot küldött a magyar akademiához.

Ráth Mór 100 aranyos pályadíjára írói körökben az a vélemény uralkodik, hogy miután b. Kemény Zsigmondnál, ki Széchenyi életrajzát a „Magyar szónokok és status-férfiak könyvében” már évek előtt megírta, a legnagyobb magyart hivebben előtűntetni senki nem képes: legcélszerűbb volna őt újra fölkérti, hogy e művét teljesen egészítse ki. Különben is e nagy mű díjazására 100 arany kevés. E célra több is gyűlhet össze, kivált miután Werffer is 100 aranyat ajánl. A határidő is kevés ily nagy mű megírására, mert hiszen Széchenyi életrajza: nemzetünk negyvenévi története.

1860. április 26-án, csütörtök
Budapest, 11-dik évi folyam. 50.
398. oldal

Nagyvárad havi szemle (Vezeti: Erdőd. April 20.)

Széchenyi István gróf váratlan halála, mint mindenütt az országban, úgy e vidéken is megrázott minden lelket és szívet; a gyász pár óra múlva látható lón kalapokon, főkötőkön és pártákon, foszlandó emlékeül azon gyásznak, mely e jelvények alatt kebleinkben honolt, melyet az atyák megmagyaráztak gyermekeiknek, mely szent hagyománykint megy át az unokákra, s melyet a történet megörökít.

Oly rossz talán most a világ folyása, hogy az ég a jobbakat egyenkint szólítja magához? Vagy kifáradt teste ment csak nyugodni, s fáradhatlan örök éber lelke köztünk maradt?!

Higgyük ez utóbbit! Kivánjunk testének örök nyugalmat, és haladjunk lelkével! Halálával bebizonyítja, hogy van halhatatlanság!

Engedjétek megemlékezmem ez alkalommal a szelid, emberszerető lelkü gr. Frimontról is. Ő otthon volt köztünk is, tettei, melyeket mi láttunk s megbírálnánk, tanúsítják, hogy egyes vidéknek is vannak megsíratott halottjai.

Reményi Ede hegedűművész, a zene muzsájának szerencsés kegyence, világhírű művész hazánkfia, e hó 14-én először, s 15-én másodsor, s ez alkalommal utósor gyönyörködtetett bennünket mesteri játékával. Játékaról kevés ujat irhatok: a minő rendkívüli volt a játék, épen olyan rendkívüli volt a hatás, melyet gyakorolt. Mintha a leggazdagabb világban ő volt volna absolut uralkodó, anyi hatalommal, anyi ismerettel, anyi otthonpssággal vezetett bennünket a művészet végetlen, kimerithetetlen, örökké szép, ábrándos, szabad, egyetlenül ártatlanul gyönyörködtető világába; felednünk kellett a külső életet, mindennemű mesterségesen aranyozott cafrangjaival és rongyaival, hogy a benső élet való szépségeit egész nagyságukban s fenségükben élvezhessük. – Mintha álmodott volna a közönség, oly csenddel, s figyelemmel hallgatta a művész tündér meséit, s csak midőn a hangok elnémultak, ébredtünk ismét a közéletre, hogy földi elismerésben adózzunk az égi gyönyörökért. Bárha távol élt tőlünk, de folyvást velünk kellett éreznie, különben magyar nótáinkat lehetlen lett volna anyi bensőséggel és érzéssel játszani. Ki e nemzetben, és e nemzetnek él: képes csak eredeti hangot adni a magyar örömeinek és keserveinek. Ő nem tanulmányozott bennünket, hanem elválhatlan együtt maradt lelkeinkkel, s Angolország sűrű ködén keresztül is, mindig a mi ragyogó napunk felé fordítá tekintetét. – Szeretetünkben jött, és szeretetünkben távozik. Igéretét birjuk, hogy bárminő dicsőség érje, azt mindig megosztja hazájával; babérjai szent földünkön fognak elhervadni, s ő is haza tér nyugodni.

A zöldfa vendéglő nagy termében egy, szétmállott nagyobb társaságok egyéneiből alakított dráma-társaság ütozte fel sátorát, s tart april 15-dike óta előadásokat. Nehányan mindennap bebetetődnek ugyan, hogy az előadásokon jelen legyenek; de minthogy a Buday-féle cégnek nem nagy hitele van, - jelentősebb sikert s érezhetőbb hasznot fele jósolhatunk e társaságnak. A Reményi Ede két hangversenye, szükölködő horvát testvéreinknek sok osztalékban 700 ftojt jövedelmezett.

Időjárásunk kellemetlen és változó.

1860. április 26-án, csütörtök
Budapest, 11-dik évi folyam. 50.
398. oldal

Gyászünnep Léván. (April 18.)

Hozzánk is elhatott a gyászos hir, a legnagyobb magyar halálának hire; mely mintegy mindent megingató földrengés futotta be a két magyar hazát. A fájdalom e nehéz pillanatában, tehettünk volna-é mást, mint hogy a honnan csapás jött, istennél keressünk vigasztalást; könyörögván, hogy erősitse meg a mi szerveinket, s adjon öröküdvösséget a legnagyobb magyar lelkének.

A leverő hir hallatára, kaszinónk igazgató választmánya, egy rendkívüli ülésben gyászmiséket tartatni rögtön elhatározá. E gyászszertartás tegnap april 17-dikén délelőtt ment véghez, a városi templomban. A főoltárnáli nagy misét, érdemekben megőszült, s csak legközelebb is, egy ritka szép tettéért, majdnem minden magyar lapban teljes tisztelettel említett lelkipásztorunk, n. t. Gyürki László ur végezte, segédlettel. Ezenkívül a templom minden oltaránál engesztelő áldozat mutattatott be a mindenhatónak. A ravatalt, melyet a számos gyertyán kívül az elhunyt legnagyobb hazafi megkoszoruzott arcképe, cimere és egyéb jelvények diszitettek, az itteni temetési egylet zászlósa, lámpatartói és helybeli ifjaink közül hatan égő gyertyákkal kezükben, állták körül; mindanyian fekete magyar ruhában.

Jelen volt ez istentiszteleten városunk szine, java, valláskülönbség nélkül. A városi hatóság testületileg. S valamint a férfiak kevés kivétellel mind, úgy előkelő hölgyeink is többnyire nemzeti öltönyben jelentek meg; s közülök szintén a legnagyobb rész teljes gyászban. Az iskolai ifjuság már reggeli nyolc órakor hallgatott gyászmisést a kegyesrendiek templomában.

A céhek részéről szintén voltak képviselők. S hogy az alsóbb osztályból csak kevesen vettek részt e gyászünnepen, oka: részint mert rögtönözve volt, s nyilvánosan előre ki nem hirdettetett, részint pedig mivel nagy munka idején és hétköznap tartatott. Nagyon hihető azonban, hogy midőn a plébánia-templom kedves zengzetű harangjai, s utánok mind e városban létezők oly busan megkondultak: nem egy izzadó munkás pihent meg, s küldött ájtatos sohajt az egek urához a megboldogult lelkéért, ki már az üdvözültek társaságában könnyörög szeretett nemzete boldogságáért.

Katona Gyula.

1860. április 26-án, csütörtök
Budapest, 11-dik évi folyam. 50.
398. oldal

A sopronyi magyar színészet.

Hogy Soprony mily buzgó részt vett a legnagyobb magyar temetési gyászában, azt már említék a lapok. Mit mondjak egyebet tehát, mint hogy mi soha sem fogjuk elfeledni e pótolhatatlan veszteséget. Széchenyi az egész hazáé volt ugyan, de különösen a mienk; hozzá itt megyei és személyes emlékek vannak kötve, az országos nagy ügyeken kívül; itt szomszédságunkban pihené ki sokszor polgári fáradozásait; itt élte szép családját, s itt nyugszik halandó porhüvelyé. Őt mélyen gyászolja itt mindenki, s a köznép is, melynek áldott földesura volt, imák között emlékezik reá.

Enyit akartunk elmondani a nagy emberről, kiről nem lehet eleget beszélni, s kiről minden gyászjelentés közt legnagyobbat mondott az, ki egyszerűen, de megdöbbentőleg írta: „gróf Széchenyi meghalt.” Ebben benne volt minden.

Soprony főélménye jelenleg a magyar színészet. Húsvét hétfőjén mutatá be magát először a Hidassai társulata, Szigetink „A vén bakancsos és fia a huszár” jeles népszínművében. Úgy e darabban, mint az utána adatott „Csikós”ban, „A csizmadia, mint kisértet”ben, „Rokkant huszár”ban és „Cigány”ban a főszereplők közönségünk osztatlan tetszését nyerték meg. Meglehet, hogy igen sokat tesz maga a ritkaság és újdonság ingere is: de az is bizonyos, hogy Tamási, Szigeti, Boér, Szöllősi Nina méltók az általános tetszésre; legkivált közönségünk előtt, mely német színészekhez van szokva.

A látott és hallott darabok száma még eddig csekély ugyan, de márig* is kedvenceinkké lőnek Szöllősi Nina és Tamási. Természetes, magyaros játékok, szép dalaik minden alkalommal zajos tapssal fogadtattak. Kedvesebb „Lidit” („A vén bakancsos”ban), „Rózsit” (a Csikósban), „Zsuzsiká”t (A kisértetben) alig kívánhatunk Szöllősy Ninánál, míg Tamási (mint csikós, huszár, Fodrák Miska) kevés kívánni válót hagy. Szigeti igen eredeti Frici és Sas István uram. Boér a „Cigányt” igen jól adta.

1860. április 26-án, csütörtök
Budapest, 11-dik évi folyam. 50.
398-399. oldal

Hódmező-Vásárhelyről (April 14.)

Mielőtt legközelebb a csongrádmegyei, és kivált a nagy Hód-Mező Vásárhely társas életéről, általában és részletesen, valamint az itt megért jó, úgy az irtandó roszról, érdekesen, igazán,

minden érdek és pártszinezet nélkül tudósitanám e lapok olvasóit, legelőször is el kell mondanom, hogy:

A „legnagyobb magyarért” ma reggel 8 órakor tartatott a helybeli kath. templomban a gyászszerartás. Az értelmiség valláskülönbség nélkül majd egészen megjelent, díszruhában és karddal.

Az érzés egy volt; azt leírni fölösleges. Délután négy órakor egy csoport ifju haladt ünnepélyes csendben a városon végig a kath. temetőbe, ott egy koszorut egy szép, magas fa oldalához illesztettek, melyen a gyászfátyolon kívül egy széles nemzeti szalagot lebegtetett a szél e szavakkal: „gróf Széchenyi István emlékére.”

A koszorú mellett szomoruan kezdték el „Isten áld meg a magyart,” „Hazádnak” s „Tied vagyok hazám” című dalokat, s midőn az utolsó hang is elhalt, eloszlottak. –

Utközben egyet gondoltak, s a hód-m.-vásárhelyi temetőben meglehet egy piramis fog állni egyszerű díszében e szavakkal:

„A legnagyobb magyar emlékére.”

De szép volna az, ha miután e szó ki van mondva, az ország minden helységében szentelnének egy kis helyet az ő emlékére, hogy így mindenütt el lévén temetve, e sirokon születnének új nagyok, a kik gyermekkoruktól fogva megtanulák e nevet ismerni, mintegy megszentelődvén e szétszórt emlékek által – jobban éreznék, hogy nekik honfiúi kötelességeik vannak, melyeket betölteni a szív első boldogsága.

G.

1860. április 26-án, csütörtök
Budapest, 11-dik évi folyam. 50.
399. oldal

Vidéki rövid hírek.

A székes-fehérvári Széchenyi-gyászsünnepet – hol Mozart requiemét énekelik, - a püspök maga fogja tartani, mint szintén a nagyváradit is.

Mosonyban, a helybeli lelkész és városi előljáróság megtagadta a közönség azon óhajását, hogy a legnagyobb magyarért – ki Mososynak egykor országgyűlési követje vala, – gyászmisét tartsanak.

1860. április 26-án, csütörtök
Budapest, 11-dik évi folyam. 50.
399. oldal

Bécsi rövid hírek.

Grécben* is megtartatott a Széchenyi-gyászsünnep, april 19-én. E alkalommal Ponori T. J. egy dicsőítő magyar emlékverse osztatott ki.

* Az újságban is így szerepelt